

COMMISSIE WERK EN INKOMEN

griffier van de raadscommissie
greet.sietsema@griffie.groningen.nl
tel 050-367 7725

VERGADERSTUK

vergaderdatum: 6 december 2006

onderwerp: 'Uitsluiting uitgesloten' (bestrijding armoede en sociale uitsluiting)

Aan de raad,

Inleiding

Groningen wil een sterke en solidaire stad zijn, waarin alle Stadgers actief deelnemen aan de samenleving. Dat is nog niet voor iedereen mogelijk. Als college willen we in de komende periode daarom actief gaan werken aan de bestrijding van de armoede in onze stad. Doel van deze aanpak is om actieve deelname van alle Stadgers mogelijk te maken. Als we het hebben over armoede, gaat het dus niet alleen om de financiële situatie van mensen. Het gaat om een combinatie van problemen (langdurig laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname, slechte gezondheid, enzovoort) die leidt tot een gebrek aan perspectief. We hebben het dan over armoede en sociale uitsluiting. Dat vinden wij niet acceptabel. We stellen daarom een fors aantal maatregelen voor om dit te voorkomen: om uitsluiting uit te sluiten.

Deze nota gaat over de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in de gemeente Groningen. Voor een deel kondigen we hierin concrete maatregelen aan, waarin we de inkomenspositie van burgers met lage inkomens willen verbeteren. Daarbij ligt de nadruk op het optimaliseren van het gebruik van bestaande regelingen (DEEL 1). Daarnaast komen we met een aantal voorstellen om de schuldhelpverlening te intensiveren. Hier ligt het accent op het voorkomen van schulden en schuldproblemen (DEEL 2). Tenslotte presenteren we een aantal uitgangspunten, waarmee we in de komende periode een Groninger debat over armoede en sociale uitsluiting in willen gaan. Dat debat moet leiden tot een 'Groninger Armoedepact', waarin gemeente en maatschappelijke organisaties afspraken maken over de manier, waarop armoede wordt gesignaleerd en bestreden en waarop maatschappelijke deelname door kwetsbare groepen wordt gestimuleerd (DEEL 3). We eindigen met een hoofdstuk financiën (DEEL 4).

Maatregelen

We nemen in de komende periode de volgende maatregelen:

Bestaande regelingen binnen het minimabeleid verbeteren en het niet-gebruik terugdringen

Uitsluiting uitgesloten

Uitvoeren campagne gebruik zorg/huurtoeslag
Ontwikkeling van een armoedescorekaart
Ontwikkeling van materiaal voor intermediairs
Verbeteren van voorlichtingsmateriaal- en methodes (ontwikkelen)
Realiseren van een Informatie/vraagfunctie voor intermediairs
Uitbreiding van het pakket collectieve ziektekostenverzekering
Versoepelen van de criteria voor de langdurigheidstoeslag
Vaker verstrekken bijzondere bijstand als schenking voor duurzame
gebruiksgoederen
Het vereenvoudigen van procedures
Eenmalige ondersteuning van de voedselbank
Ondersteuning van klanten van de voedselbank op het gebied van schulden
Ondersteunen van de opzet van een Jeugdportfonds in Groningen
Het optrekken van de inkomensgrens bij de regeling maaltijdvoorziening

---

Schuldhelpverlening intensiveren

Versterken preventie schuldhelpverlening
Ontwikkelen preventiemateriaal schuldhelpverlening
Intensiveren preventief budgetbeheer
Vergroten effectiviteit schuldhelpverlening
Invoering van financiële coaching jongeren/werkgevers
Realiseren van borgstellingen sociale kredieten
Bieden van schuldhelpverlening aan (ex-)zelfstandigen

Ontwikkelen van een brede aanpak armoedebeleid in Groningen

Gesprekken met organisaties en analyse van beleidsmaatregelen op het gebied van
armoede en sociale uitsluiting, uitmondend in een conferentie
Opstellen en uitvoeren van een Groninger Armoedepact

Financiën

Om de maatregelen te kunnen financieren maken wij gebruik van de volgende middelen:

- a. Middelen voor bijzondere bijstand uit 2006 voor incidentele kosten
- b. Middelen voor bijzondere bijstand uit de jaren 2007 en verder voor de structurele kosten (extra gebruik van bijzondere bijstand)
- c. Middelen uit de energietoeslag voor de voorbereiding en uitvoering van maatregelen van het Groninger armoedepact.
- d. Middelen uit de subsidieregeling schuldhelpverlening voor de intensivering van de maatregelen schuldhelpverlening

Wij stellen u, onder overlegging van de op deze aangelegenheid betrekking hebbende bescheiden, te besluiten:

1. de nota 'Uitsluiting uitgesloten' vast te stellen;
2. het college te verzoeken de genoemde maatregelen uit te voeren en waar nodig betreffende uitvoeringsbesluiten en uitvoeringsregelingen aan te passen;

Uitsluiting uitgesloten

3. de subsidie schuldhulpverlening in te zetten voor schuldhulpverlening;

UITSLUITING UITGESLOTEN

ARMOEDEBESTRIJDING EN SOCIALE INSLUITING IN GRONINGEN

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

Deze nota

DEEL 1

BESTAANDE REGELINGEN VERBETEREN EN HET GEBRUIK ERVAN STIMULEREN

Inleiding

Maatregelen

1. *Het stimuleren van en het ondersteunen bij het gebruik van bestaande regelingen*
2. *Het actief opsporen van rechthebbenden*
  - a. *Door het koppelen van bestanden*
  - b. *Door informatie naar de burger te brengen*
  - c. *Door maatschappelijke en intermediaire organisaties beter te benutten*
3. *Betere voorlichting – onder andere via Internet*
4. *Het aanpassen van bestaande regelingen*
  - a. *Uitbreiden pakket collectieve verzekering*
  - b. *Verruimen mogelijkheden langdurigheidstoelage*
  - c. *Vaker bijzondere bijstand als schenking verstrekken voor duurzame gebruiksgoederen*
5. *Het vereenvoudigen van procedures*
6. *Het ondersteunen van (particuliere) initiatieven*
  - a. *Nieuwe loods voedselbank*
  - b. *Opzetten Gronings Jeugd sportfonds*
7. *Gelijktrekken inkomensgrenzen*

Samenvatting

DEEL 2

SCHULDHULPVERLENING INTENSIVEREN

Inleiding

Maatregelen

1. *Het voorkomen van schulden: investeren in preventie en signalering*
  - a. *Vergroten van de kennis bij medewerkers van de verschillende instellingen*
  - b. *Zorgen voor beschikbaarheid van ondersteuning bij financiële vragen en problemen*
  - c. *Afspraken maken met schuldeisers*
2. *Intensiveren van preventief budgetbeheer*
3. *Vergroten van de effectiviteit van schuldhulpverlening*
  - a. *Verhogen van de kwaliteit*
  - b. *Verhogen van de effectiviteit*

Samenvatting

DEEL 3

ARMOEDEBESTRIJDING VRAAGT OM EEN GEZAMENLIJKE AANPAK

Inleiding

Het Groninger Armoedepact

DEEL 4

FINANCIERING

Inleiding

De maatregelen op een rij

Toelichting

Bestaande regelingen verbeteren en het niet-gebruik terugdringen

Schuldhelpverlening intensiveren

Gezamenlijke aanpak armoede

UITSLUITING UITGESLOTEN

ARMOEDEBESTRIJDING EN SOCIALE INSLUITING IN GRONINGEN

Inleiding

Groningen wil een sterke en solidaire stad zijn, waarin alle Stadgers actief deelnemen aan de samenleving. Dat is nog niet voor iedereen mogelijk. Als college willen we in de komende periode daarom actief gaan werken aan de bestrijding van de armoede in onze stad. Doel van deze aanpak is om actieve deelname van alle Stadgers mogelijk te maken. Als we het hebben over armoede, gaat het dus niet alleen om de financiële situatie van mensen. Het gaat om een combinatie van problemen (langdurig laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname, slechte gezondheid, enzovoort) die leidt tot een gebrek aan perspectief.

In de afgelopen periode zijn verschillende onderzoeken gedaan naar het probleem van armoede en sociale uitsluiting. Zo heeft het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een onderzoek gedaan naar de risicofactoren van sociale uitsluiting. Daaruit concludeert het bureau dat er bepaalde groepen zijn voor wie het risico op sociale uitsluiting groter is. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen met een slechte gezondheid, mensen met psychische problemen, mensen die alléén hun kinderen opvoeden en mensen met een niet-westerse afkomst. Oplossingen voor deze problemen vragen om een brede aanpak waarbij al deze (beleids-) terreinen betrokken zijn. Dat kunnen we niet op korte termijn en dat kunnen we niet alleen. We stellen daarom in deze nota voor om de komende periode met (ervarings-) deskundigen in gesprek te gaan om de armoedeproblematiek in Groningen in kaart te brengen en zoveel mogelijk op te lossen. We willen komen tot een Groninger Armoedepact. We kunnen echter ook op korte termijn al iets doen. In de afgelopen periode heeft het SCP onderzoek gedaan naar het gebruik van bestaande (inkomensondersteunende) regelingen en heeft Regioplan onderzoek gedaan naar klanten van voedselbanken. In deze onderzoeken is geconcludeerd dat er aanzienlijke groepen burgers zijn die geen gebruik maken van bestaande regelingen. Dat betekent dat mensen over meer financiële middelen kunnen beschikken dan nu het geval is. Wij vinden dat we alles op alles moeten zetten om daar zoveel mogelijk een einde aan te maken. In deze nota vindt u dan ook een aantal voorstellen om het gebruik van bestaande regelingen te stimuleren.

Deze nota

Deze nota gaat over de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting in de gemeente Groningen. Voor een deel kondigen we hierin concrete maatregelen aan waarin we de inkomenspositie van burgers met lage inkomens willen verbeteren. Daarbij ligt de nadruk op het optimaliseren van het gebruik van bestaande regelingen (DEEL 1). Daarnaast komen we met een aantal voorstellen om de schuldhelpverlening te intensiveren. Daarbij ligt het accent op het voorkomen van schulden en schuldproblemen (DEEL 2). Tenslotte presenteren we een aantal uitgangspunten waarmee we in de komende periode een Groninger debat over armoede en sociale uitsluiting in willen gaan. Dat debat moet leiden tot een 'Groninger Armoedepact' waarin gemeente en maatschappelijke organisaties afspraken maken over de manier waarop armoede wordt gesignaleerd en bestreden, en waarop maatschappelijke deelname door kwetsbare groepen wordt gestimuleerd (DEEL 3). We eindigen met een hoofdstuk financiën (DEEL 4).

DEEL 1:

BESTAANDE REGELINGEN VERBETEREN EN HET GEBRUIK ERVAN STIMULEREN

Inleiding

Het SCP en Regioplan hebben uit onderzoek geconcludeerd dat groepen minima geen gebruik maken van bestaande inkomensondersteunende regelingen. In welke mate dit niet-gebruik voorkomt, is niet bekend. Het SCP doet daar op dit moment onderzoek naar. De uitkomsten worden nog dit jaar verwacht. Wel geeft men een aantal mogelijke oorzaken voor het niet-gebruik van regelingen. De belangrijkste zijn dat:

- mensen niet op de hoogte zijn van de betreffende regelingen;
- mensen denken geen recht op deze regelingen te hebben;
- mensen zich schamen om een beroep te doen op deze regelingen;
- mensen problemen hebben (bijvoorbeeld vanwege de taal) om te begrijpen wat een regeling inhoudt en hoe men deze aan moet vragen.

Hieronder presenteren wij een aantal maatregelen waarmee we denken deze oorzaken (gedeeltelijk) weg te nemen.

Behalve het stimuleren van het gebruik van bestaande regelingen, zijn we ook voortdurend op zoek naar manieren om bestaande regelingen te verbeteren. Dat geldt bijvoorbeeld voor het pakket van de collectieve ziektekostenverzekering voor minima en voor de mogelijkheid die we hebben om soepeler om te gaan met de toekenning van de langdurigheidstoeslag¹. Ook hierover stellen we een aantal maatregelen voor. Tenslotte staan wij als overheid niet alleen bij de ondersteuning van mensen met een laag inkomen. We stellen daarom in deze nota voor om een aantal particuliere initiatieven (financieel) te ondersteunen.

Maatregelen

1. Het stimuleren van en het ondersteunen bij het gebruik van bestaande regelingen

Er bestaan landelijke en gemeentelijke regelingen waar mensen met een minimuminkomen gebruik van kunnen maken. We willen het gebruik van bestaande regelingen stimuleren. We richten ons in eerste instantie op de **zorg- en huurtoeslag**.

Uit een eerste bestandsvergelijking van de dienst SOZawe met die van de belastingdienst bleek dat ongeveer 15% van onze klanten bij de belastingdienst niet bekend stond als aanvrager van zorg- en huurtoeslag. Dat kan mensen tot maximaal € 200 per maand schelen. Het percentage kan vertekend zijn, omdat de gegevens van de belastingdienst nog niet helemaal actueel waren. De cijfers zijn echter zo hoog dat wij een campagne starten om inwoners in Groningen actief te wijzen op deze toeslagen en hen daarbij te ondersteunen. Deze campagne voeren we samen met de sociaal raadslieden van de MJD uit. We doen dit omdat de MJD het beste is toegerust om een groot aantal mensen hierbij te ondersteunen en goed te bekijken welke andere problemen er spelen, en hoe deze opgelost kunnen worden. Onze verwachting is dat de mensen die de zorg- en huurtoeslag niet aanvragen, ook op andere terreinen hun rechten niet claimen. De raadslieden van MJD zullen de mensen om wie het gaat persoonlijk benaderen, en per klant het geheel van voorzieningen bekijken waarop mogelijk recht bestaat. Gezien de omvang van de doelgroep en de intensiteit van de aanpak, is een extra investering noodzakelijk. We gaan hierbij uit van een bedrag van circa € 100 per klant². Voor onze klanten

---

¹ Overigens hebben we hier in de afgelopen periode ook al een aantal aanpassingen aangebracht. Zo hebben we het bedrag van de tegemoetkoming ouderbijdrage schoolfonds verhoogd en hebben we de toegankelijkheid van bijzondere bijstand vergroot.

² Het is op dit moment moeilijk om in te schatten hoeveel klanten we hiermee kunnen bereiken. Ten eerste weten we niet exact hoeveel mensen geen toeslag hebben aangevraagd (gegevens van de belastingdienst waren nog niet 100% actueel). Ten tweede kunnen er ook nog anderen dan bijstandsgerechtigden een beroep doen op ons bij de aanvraag van een toeslag. Voorlopig gaan we uit van een aantal van enkele honderden tot duizend. De kosten

betekent dit dat zij honderden euro extra ontvangen in 2006 én de jaren erna. Zij zijn vanaf de aanvraag bij de belastingdienst bekend als rechthebbende van deze toeslag. De uitvoering van de campagne vindt plaats in de eerste maanden van 2007 en is vóór 1 april 2007 afgerond. Dat is het laatste moment waarop mensen nog een aanvraag voor 2006 kunnen indienen. In de campagne willen we, behalve ondersteuning bij de aanvraag, ook achterhalen wat de redenen van mensen zijn om deze toeslag niet aan te vragen.

2. Het actief opsporen van rechthebbenden

Op verschillende manieren kunnen we personen die recht hebben op een bepaalde regeling actief opsporen.

a. Door het koppelen van bestanden

Eén van de manieren is het koppelen van bestanden. Zo heeft de koppeling van ons bestand aan dat van de belastingdienst ons de mogelijkheid gegeven om inzicht te krijgen in degenen die mogelijk recht hebben op een zorgtoeslag, maar deze niet hebben aangevraagd. Bij de werving van gebruikers van de Stadspas maken we ook gebruik van de koppeling van bestanden. Ook bij de Tegemoetkoming Ouderbijdrage Schoolfonds sporen we mogelijke rechthebbenden actief op. In de komende periode gaan we onderzoeken in hoeverre we nog beter gebruik kunnen maken van de verschillende bestanden om inzicht te krijgen in potentiële rechthebbenden van bestaande regelingen. Een belangrijk instrument hiervoor is het Inlichtingenbureau³. De gegevens die hieruit beschikbaar komen worden in eerste instantie gebruikt om fraude op te sporen. Er zijn echter steeds meer mogelijkheden om deze informatie ook te gebruiken om armoederisico's in kaart te brengen. Bijvoorbeeld omdat we vast kunnen stellen dat mensen geen zorgtoeslag hebben aangevraagd of een achterstand hebben bij de betaling van hun zorgverzekering. Ook ontwikkelen we het komende jaar een instrument (armoedescorekaart) waarmee onze medewerkers kunnen zien of onze klanten risico lopen op financiële problemen, zodat zij hen in een gesprek actief kunnen wijzen op regelingen die zij zouden kunnen gebruiken of hen door kunnen verwijzen naar hulpverlening.

b. Door informatie naar de burger te brengen

Naast het koppelen van bestanden kijken we ook naar manieren om specifieke groepen burgers actief (thuis) te benaderen. Zo heeft de MJD binnen het project "Meedoen" van de dienst SOZAWE een start gemaakt met het project "Met kleur de wijk in", waarin werkzoekenden de wijk in trekken om burgers te helpen bij het invullen van verschillende formulieren. Op deze manier snijdt het mes overigens aan twee kanten. De werkzoekende krijgt de mogelijkheid om, met begeleiding, actief aan de slag te gaan. Andere burgers ontvangen vervolgens de noodzakelijke ondersteuning bij het invullen van relevante formulieren.

Een andere manier waarop we hieraan invulling geven, is het gericht wijzen van mensen op hun recht op belastingteruggave. Mensen met een bijstandsuitkering die kosten maken vanwege ouderdom, ziekte of handicap kunnen vaak geld terug krijgen van de belastingdienst. We gaan hen hierover actief benaderen, en gaan bekijken op welke wijze we hen kunnen helpen bij het verkrijgen van hun recht.

c. Door maatschappelijke en intermediaire organisaties beter te benutten

Een derde manier is om beter gebruik te maken van organisaties die direct contact hebben met de klant. Wij constateren dat de laatste tijd regelmatig vragen binnenkomen van dergelijke organisaties

---

zijn afhankelijk van het aantal mensen dat we weten te bereiken. In het hoofdstuk financiën nemen we vooralsnog een bedrag op van € 100.000.

³ Het Inlichtingenbureau is een virtuele plek waar gegevens van belastingdienst, sociale diensten, UWV, IB-groep en de Rijksdienst voor het Wegverkeer bij elkaar komen. Hiermee kunnen we als gemeente vaststellen of mensen naast hun bijstandsuitkering andere inkomsten of vermogen hebben.

om informatie te geven over bijvoorbeeld bijzondere bijstand en vrijwilligersvergoedingen. Met uitzondering van een informatiefunctie voor ouderen, hebben we geen informatiepunt waar deze organisaties met hun vragen terecht kunnen. Ook is ons informatiemateriaal niet gericht op wat organisaties kunnen doen om hun klanten op de hoogte te brengen van de verschillende regelingen. Wij denken dat de beschikbaarheid van informatie voor intermediairs er toe leidt dat burgers beter op de hoogte zijn van de verschillende regelingen. Tegelijkertijd denken we dat we gène om op deze regelingen een beroep te doen, kunnen verminderen door maatschappelijke en intermediaire organisaties een rol te laten spelen bij het aanvragen van bijzondere bijstand. Op dit moment doen wij dat in verregaande vorm bij de maaltijdvoorziening: Koks Herberg bepaalt op basis van de gegevens van de klant of er recht op deze voorziening bestaat en wat de hoogte van de eigen bijdrage is⁴. Een dergelijk verregaande rol zal in de meeste gevallen overigens niet mogelijk zijn. Bij de regeling maaltijdvoorziening kan dit wel omdat de criteria eenduidig zijn. In eerste instantie zullen we organisaties betrekken die te maken hebben met groepen burgers met het hoogste armoederisico: allochtonen, alleenstaanden met kinderen en personen met een slechte gezondheid. Concreet voorbeeld: met de medewerkers van de Jeugd Gezondheidszorg die belast zijn met het verstrekken van vergoedingen uit het *kinderfonds* 'Armoede en gezondheid' is afgesproken dat zij vanaf nu zorgvuldig gaan kijken welke aanvragen via de bijzondere bijstand vergoed kunnen worden. Ook wordt onderzocht hoe de JGZ-medewerkers actiever betrokken kunnen worden bij het toeleiden van ouders naar Sozawe.

3. Betere voorlichting – onder andere via Internet

Uit het onderzoek van het SCP blijkt dat niet-gebruik deels veroorzaakt wordt doordat mensen niet op de hoogte zijn van bepaalde regelingen of denken dat zij er geen recht op hebben. Dat betekent dat wij onze burgers zo goed mogelijk moeten informeren over welke regelingen bestaan, wat zij inhouden en wie er recht op heeft. Wij gaan onze manieren van communicatie en de inhoud ervan in de komende periode daarom aanpassen. Onderdeel van deze aanpak is in ieder geval een programma waarmee burgers zelf via Internet kunnen bepalen of, en hoeveel, recht zij hebben op bijzondere bijstand. We onderzoeken op dit moment welk pakket hiervoor het meest geschikt is. We houden hierbij rekening met de ontwikkelingen bij het Zorgloket en de aanpak van het project Stad en Stadhuis.

4. Het aanpassen van bestaande regelingen

Niet alleen het stimuleren van het gebruik van bestaande regelingen is een werkwijze om armoede te bestrijden, ook het aanpassen van bestaande regelingen is zinvol. We denken aan de volgende regelingen.

a. Uitbreiden pakket collectieve verzekering

Het Rijk heeft in de afgelopen jaren de ruimte voor gemeenten om inkomensondersteunende maatregelen te nemen, sterk ingeperkt. Dat gold vooral voor regelingen ten behoeve van groepen minima. Eén van de regelingen die het Rijk wél toestond, was een collectieve ziektekostenverzekering voor minima. In Groningen bieden we onze minima al jaren een dergelijke verzekering aan. We zijn daarbij voortdurend op zoek naar een verbetering van het vergoedingenpakket. Voor 2007 willen we dit pakket uitbreiden met pruiken, hoortoestellen (en batterijen), pedicure, orthopedische steunzolen en de eigen bijdrage zittend vervoer. Deze pakketuitbreiding brengt voor onze klanten geen extra kosten met zich mee.

---

⁴ Uiteraard is het de gemeente die uiteindelijk besluit of er recht op een voorziening bestaat. Door duidelijke regels en een goede instructie aan de intermediair is dit slechts een formele handeling. Wel kan de gemeente de klant altijd vragen om inkomensgegevens om de rechtmatigheid vast te stellen.

b. Verruimen mogelijkheden langdurigheidstoelage

Naast gemeentelijke regelingen voor minima heeft het Rijk met de komst van de WWB een regeling ingevoerd voor mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen en geen arbeidsmarktperspectief hebben. Deze langdurigheidstoelage is een landelijke regeling met strikte doelgroepcriteria (60 maanden aaneengesloten een minimuminkomen, geen inkomsten uit arbeid en geen maatregelen op het gebied van arbeidsinschakeling). Onder druk van gemeenten en als gevolg van rechterlijke uitspraken, heeft het Rijk er onlangs voor gekozen om de doelgroepcriteria licht te versoepelen. Dat houdt in dat gemeenten nu ook een langdurigheidstoelage kunnen toekennen aan personen met zeer weinig inkomsten of met inkomsten gedurende een zeer korte periode⁵. Overigens moeten gemeenten deze extra langdurigheidstoelagen zelf bekostigen uit het Inkomensdeel. Dat betekent voor de gemeente dus een extra tekort op dit budget van naar schatting € 38.000 per jaar. Wij zijn van mening dat een gering inkomen het recht op een langdurigheidstoelage niet in de weg mag staan. Wij kiezen er daarom voor om de langdurigheidstoelage toe ook toe te kennen aan diegenen die:

- gedurende 60 maanden aaneengesloten een inkomen op het sociaal minimum hebben gehad en
- gedurende die periode per jaar niet meer inkomsten hebben ontvangen dan een bedrag ter hoogte van de langdurigheidstoelage van een gezin.

Dat betekent dat als mensen in een jaar minder dan circa € 450 hebben verdiend, zij in Groningen toch recht kunnen hebben op de langdurigheidstoelage.

Op dit moment wijzen wij bijstandsgerechtigden actief op het feit dat zij recht hebben op deze toelage. Zij krijgen een formulier dat ondertekend en teruggestuurd moet worden. Het liefst zouden we deze toelage echter ambtshalve toekennen. De wet staat ons dat niet toe. Op dit moment onderzoeken we of er toch (juridische) mogelijkheden zijn om de toelage te betalen zonder dat klanten hiervoor een formulier hoeven in te sturen.

c. Vaker bijzondere bijstand als schenking verstrekken voor duurzame gebruiksgoederen

Voor noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen geldt dat pas bijstand gegeven kan worden, als de aanvrager geen lening kan afsluiten. Bovendien wordt de bijstand dan waar mogelijk als leenbijstand gegeven. We gaan bekijken in hoeverre we voor deze kosten vaker over kunnen gaan tot het verstrekken van bijzondere bijstand zonder terugbetalingsverplichting. We komen hier nog niet met concrete voorstellen omdat we eerst zorgvuldig de consequenties in kaart willen brengen: de kosten van een dergelijke beleidswijziging lopen snel erg hoog op, en ook moet uitgezocht worden wat we exact kunnen doen binnen de ruim te die de wet biedt.

5. Het vereenvoudigen van procedures

We zijn inmiddels in twee wijkteams van de dienst SOZAWE bij wijze van proef gestart met een vereenvoudiging en versnelling van de afhandeling van aanvragen voor bijzondere bijstand. Doel ervan is te komen tot een werkwijze waarbij een groot deel van de aanvragen voor bijzondere bijstand onmiddellijk afgehandeld wordt: de klant kan na het indienen van de aanvraag wachten op de beslissing, en met de beschikking in de hand naar huis gaan. Als de proef slaagt, gaan we deze werkwijze voor de hele stad hanteren.

---

⁵ Ook gedeeltelijk arbeidsongeschikten kunnen sinds kort recht doen gelden op een langdurigheidstoelage (wanneer zij aan dezelfde voorwaarden voldoen als bijstandsgerechtigden). Voor deze groep heeft de gemeente wel extra middelen gekregen.

6. Het ondersteunen van (particuliere) initiatieven

Het bieden van ondersteuning aan groepen die in een moeilijke positie verkeren is niet alleen voorbehouden aan de overheid. We zullen indien mogelijk zinvolle (particuliere) initiatieven ondersteunen.

a. Nieuwe loods voedselbank

Hoewel we van mening zijn dat voorzieningen als voedselbanken overbodig zouden moeten zijn, bestaan ze wel en doen ze goed werk. De voedselbank in Groningen heeft bij ons het verzoek ingediend voor een eenmalige bijdrage voor een voor hen noodzakelijke verhuizing naar een grotere loods. Wij willen hier aan voldoen door € 20.000 beschikbaar stellen. Uitbetaling daarvan zal plaatsvinden nadat de voedselbank met een realistisch bedrijfsplan heeft aangetoond dat de verhuizing financieel mogelijk is zonder verdere bijdrage van de gemeente.

Daarnaast gaan we zorgen dat we goed zicht krijgen op de omstandigheden van de mensen die gebruik maken van de voedselbank. Landelijk onderzoek van Regioplan heeft uitgewezen dat klanten van voedselbanken in veel gevallen geen gebruik maken van beschikbare hulpverlening. Wij gaan in de komende periode klanten van de Groningse voedselbank actief benaderen met een aanbod voor ondersteuning of hulpverlening.

b. Opzetten Gronings Jeugdsportfonds

Landelijk is een fonds actief om jongeren uit minimagezinnen financieel te ondersteunen bij het beoefenen van sport. Het landelijke fonds stimuleert en faciliteert lokale fondsen. Het is de bedoeling dat er lokaal een comité van aanbeveling, een bestuur en ambassadeurs worden gevonden die sponsors werven en aanvragen afhandelen. Ambassadeurs van het fonds zijn bekende sporters. Sport levert een belangrijke bijdrage aan maatschappelijke deelname, vooral bij kinderen. Wij leveren dan ook graag (in navolging gemeenten als Tiburg, Amsterdam en Utrecht) een bijdrage aan de vormgeving van een dergelijk fonds in de gemeente Groningen. Dat betekent dat wij actief op zoek gaan naar een bestuur en ambassadeurs van een Gronings Jeugdsportfonds en dat wij een jaarlijkse bijdrage aan een dergelijk fonds gaan verstrekken. We zorgen er voor dat tussen de activiteiten van de Stadjerspas en dit fonds geen dubbelingen ontstaan.

7. Gelijktrekken inkomensgrenzen

Op verzoek van de raad hebben wij een overzicht gemaakt van de inkomensgrenzen van de verschillende regelingen voor minima in onze gemeente. Daaruit kunnen we concluderen dat:

- voor een aantal regelingen de gemeente geen of slechts beperkte ruimte heeft voor het vaststellen van de inkomensgrens (kwijschelding en langdurigheidstoelage);
- voor de meeste regelingen al één inkomensgrens geldt (TOS, Collectieve Ziektekostenverzekering, categorale regeling chronisch zieken en gehandicapten), namelijk 115% van het sociaal minimum;
- voor twee regelingen een afwijkende inkomensgrens geldt: de regeling maaltijdvoorziening (110% en een glijdende schaal) en de Stadjerspas.

Voor de Stadjerspas komt de raad zelf met voorstellen. Resteert de regeling maaltijdvoorziening. We stellen voor om hier de inkomensgrens waaronder mensen géén eigen extra bijdrage hoeven te betalen, op te trekken naar 115%. Daarmee hebben we waar mogelijk één inkomensgrens gerealiseerd.

Samenvatting

Op korte termijn nemen we een aantal maatregelen om het niet-gebruik van bestaande regelingen te verhogen. Met een actieplan zorg- en huurtoeslag zorgen we ervoor dat Stadgers optimaal gebruik maken van landelijke regelingen. Het optimaliseren van het gebruik van gemeentelijke regelingen willen we realiseren door bestanden te koppelen, door de samenwerking met maatschappelijke organisaties te verbeteren en door de inhoud en aard van de voorlichting aan te passen. We denken hiermee te bereiken dat meer mensen gebruik maken van bestaande regelingen en dat bestaande gebruikers van meerdere regelingen gebruik gaan maken. Daarnaast vereenvoudigen we procedures en passen we bestaande regelingen aan zodat deze gunstiger zijn voor de gebruikers (ziekttekostenverzekering) of voor een grotere groep beschikbaar komen (langdurigheidstoeslag). Tenslotte bieden wij financiële ondersteuning aan organisaties die iets betekenen voor minima in de stad.

FEITEN EN CIJFERS INKOMENS IN GRONINGEN

In Groningen zijn 75.000 huishoudens (exclusief studentenhuishoudens en institutionele huishoudens). Hiervan behoort 13% tot de categorie huishoudens met een laag inkomen (= inkomen met een koopkracht op het niveau van een bijstandsuitkering in 1979). Voor alleenstaanden geldt een bedrag van € 9.249. Het percentage lage inkomens verschilt per wijk. Er zijn in Groningen drie wijken waar het aandeel lage inkomens hoger is dan 20%: Beijum-Oost, De Hoogte en de Oost-indische buurt. Het gemiddelde inkomen ligt in Groningen lager dan gemiddeld in Nederland. Dat geldt voor alle categorieën huishoudens (actief en niet-actief)

FEITEN EN CIJFERS ALLOCHTONEN EN BIJZONDERE BIJSTAND

Van de Stadgers is circa 20% allochtoon. Het aandeel allochtonen in de bijstand is bijna twee keer zo hoog: 37%. Uit landelijk onderzoek kwam naar voren dat het niet-gebruik van inkomensondersteunende regelingen bij allochtonen hoger is. Om hiervan in Groningen een indicatie te krijgen, hebben we gekeken in hoeverre het percentage allochtonen dat gebruik maakt van individuele bijzondere bijstand overeenkomt met het percentage allochtonen met een algemene bijstandsuitkering. Dat blijkt het geval. Van de personen die individuele bijzondere bijstand hebben aangevraagd, is 36% allochtoon. De verschillen tussen bevolkingsgroepen zijn beperkt. De relatief kleine mediterrane en midden- en zuidamerikaanse bevolkingsgroepen maken relatief minder gebruik van bijzondere bijstand, de antilliaanse en arubaanse bevolkingsgroep relatief iets meer.

DEEL 2: SCHULDHULPVERLENING INTENSIVEREN

Inleiding

In de afgelopen periode hebben we moeten bezuinigen op de schuldhulpverlening. Dat heeft ertoe geleid dat de voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor deze hulp zijn aangescherpt. We hebben nadrukkelijker gekeken naar de motivatie van mensen om hun problemen daadwerkelijk op te lossen. Mensen moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen. We hebben echter ook gezien dat bepaalde groepen burgers daartoe niet in staat zijn. Aanscherping van criteria heeft bij deze groep nauwelijks effect. We kiezen er daarom voor om opnieuw preventief budgetbeheer uit te voeren, maar dan alleen voor mensen met complexe problematiek. Voorwaarde is dat dit budgetbeheer onderdeel uitmaakt van een hulpverleningsprogramma. Hiermee lossen we echter het toenemende schuldenprobleem niet op. Uit onderzoek van het SCP blijkt dat mensen met een minimuminkomen steeds moeilijker rond kunnen komen en dat financiële problemen steeds groter worden. Zorgwekkend is daarbij dat de problemen vooral bij jongeren toenemen. Ook het Rijk heeft inmiddels onderkend dat actie op dit punt noodzakelijk is. Gemeenten spelen hierbij een essentiële rol. Onlangs heeft het kabinet € 25 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de intensivering van schuldhulpverlening. Het grootste deel van dit bedrag gaat naar de gemeenten (€ 23 miljoen). Het gaat daarbij om een eenmalige subsidie. Tot 2009 is eenzelfde bedrag beschikbaar. De manier waarop dit wordt besteed is afhankelijk van de afspraken die worden gemaakt tussen Rijk, gemeenten en verschillende (koepel) organisaties die een rol spelen op het terrein van schuldenproblematiek (maatschappelijk werk, woningbouwcorporaties, kredietverstrekkers, energiebedrijven, enzovoort). Op 18 december is er een (tweede) bestuurlijke conferentie waarin afspraken worden gemaakt om schuldproblemen effectiever aan te pakken. Groningen neemt hier als één van de vertegenwoordigers van gemeenten aan deel.

In dit onderdeel van de nota geven wij aan op welke manier wij de extra middelen voor schuldhulpverlening willen inzetten. Naar verwachting gaat het om een bedrag van circa € 500.000. Omdat de uitgaven van de subsidieregeling verantwoord moeten worden over de periode 1 januari 2006 tot 1 mei 2007, kiezen we ervoor om de subsidie (formeel) voor een deel in te zetten voor reguliere activiteiten in 2006. De daaruit voortvloeiende vrijval benutten we voor extra maatregelen in 2007. Hiermee doen we recht aan het doel van de subsidie: extra inspanningen schuldhulpverlening.

Maatregelen

1. Het voorkomen van schulden: investeren in preventie en signalering

Schuldproblemen zijn in de afgelopen jaren sterk in omvang toegenomen. Het beroep op schuldhulpverlening is daarmee ook sterk gestegen. Wanneer mensen een beroep doen op schuldhulpverlening zijn de problemen vaak al erg groot. We vinden het belangrijk dat het zover niet komt. Dat betekent dat we in de komende periode fors investeren in het voorkómen van schulden, het vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen en het voorkómen dat mensen na het oplossen van hun schulden opnieuw in de problemen raken (recidive). Op dit moment besteden we al de nodige aandacht aan preventie⁶. Dit bouwen we op de volgende manieren uit:

---

⁶ Bijvoorbeeld door het geven van voorlichting aan klanten, ketenpartners, schuldeisers, scholen, door artikelen in kranten, het deelnemen in samenwerkingsprojecten, het leveren van een bijdrage aan de voorlichtingen 'Let's talk about money' en 'Grip op geld' aan nieuwe bijstandsklanten en de uitvoering van de budgetteringscursus 'Rondkomen kun je leren'.

a. Vergroten van de kennis bij medewerkers van de verschillende instellingen

Om schulden te voorkomen is het van belang dat mogelijke problemen worden gesignaleerd en aangepakt. Dat betekent dat organisaties die in aanraking komen met mensen die dergelijke problemen hebben (of dreigen te krijgen) dit herkennen en hier actie op kunnen ondernemen. Dat geldt voor hulpverleningsinstellingen, welzijnsinstellingen, scholen, ouders, werkgevers en voor consulenten van de dienst SOZawe zelf. Deze kennis vergroten we door:

- voorlichtings- en preventiemateriaal te ontwikkelen. Dat doen we samen met het NIBUD.
- via workshops en andere bijeenkomsten deze instellingen te informeren over het herkennen en aanpakken van schuldproblemen
- de 'Groningse schuldenwijzer' te actualiseren en te verspreiden

Bij deze aanpak willen we in de komende periode extra aandacht besteden aan twee doelgroepen: jongeren en (potentiële) werknemers.

b. Zorgen voor beschikbaarheid van ondersteuning bij financiële vragen en problemen

Met alleen het vergroten van de kennis zijn we er natuurlijk niet. Wanneer problemen worden herkend, is het van belang dat organisaties ook weten waar zichzelf of hun klanten terecht kunnen voor ondersteuning of hulpverlening. Daarnaast is het van belang dat die ondersteuning of hulpverlening daadwerkelijk beschikbaar is. Dat betekent in de eerste plaats dat de bestaande schuldhulpverlening op sterkte moet zijn, bijvoorbeeld waar het gaat om preventief budgetbeheer. Daar komen we hieronder op terug. Maar het betekent ook een extra investering in ondersteuning waarbij nog niet direct sprake is van schuldenregelingen. Wij willen daarom de volgende voorzieningen vorm gaan geven:

- een 'eurocoach' die (voornamelijk jongere) mensen met een bijstandsuitkering ondersteunt bij het op orde krijgen van hun financiële situatie;
- het instellen van leningen voor jongeren met een borgstelling en uitgestelde aflossing. We doen dit omdat voor jongeren geen schuldregelingen mogelijk zijn in verband met hun (gebrek aan) aflossingsmogelijkheden. Dit leidt er toe dat hun schulden steeds verder toenemen (door hoge rentes en incassokosten); Het gaat hier uiteraard om saneringskredieten.
- ondersteuning van werkgevers bij het oplossen van financiële problemen van hun werknemers en bij het realiseren van een soepele overgang van mensen met een bijstandsuitkering naar een betaalde baan. Het gaat hierbij om mensen voor wie de sociale dienst bijvoorbeeld doorbetalingen regelt. Doel van deze tweede vorm van ondersteuning is om te voorkomen dat werkgevers door deze 'rompslomp' afzien van het bieden van een arbeidscontract. Dit aanbod kan een onderdeel zijn van een arrangement dat in het kader van de werkgeversbenadering wordt afgesloten;
- een informatie- en vraagbaakfunctie waar scholen, hulpverleningsinstellingen en andere organisaties terecht kunnen voor vragen op het gebied van schuldproblemen. We doen dit in nauw overleg met andere organisaties die hier een rol in spelen (bijvoorbeeld de sociaal raadslieden en het NIBUD);
- ondersteuning van klanten die gebruik maken van de dienstverlening van de voedselbank (zie hiervoor deel 1 van deze nota);
- het ontwikkelen van een budgetcursus specifiek gericht op jongeren;

c. Afspraken maken met schuldeisers

Schuldeisers spelen een belangrijke rol bij het signaleren en voorkomen van problematische schulden. Zo kan het niet-betalen van de huur, van de elektriciteitsrekening of van de premie voor de zorgverzekering een indicatie zijn van financiële problemen. Het is van belang dat al in een vroeg stadium actie wordt ondernomen om te voorkomen dat de financiële problemen toenemen en huisuitzetting of onverzekertheid het gevolg zijn. Op dit moment worden de mogelijkheden onderzocht om woningbouwverenigingen, elektriciteitsbedrijven en ziektekostenverzekeraars te bewegen om achterstanden aan de gemeente door te geven. Dat maakt het voor ons gemakkelijker om

met hen afspraken te maken over de aanpak van niet-betalers. Bijvoorbeeld door deze klanten onmiddellijk door te verwijzen naar schuldhulpverlening. Dat betekent overigens wel dat die vorm van hulpverlening ook onmiddellijk beschikbaar moet zijn.

We zetten daarom in op:

- voorlichting bij woningbouwcorporaties en nutsbedrijven
- afspraken maken over klanten met betalingsachterstanden
- onmiddellijke beschikbaarheid van de noodzakelijke hulpverlening.

2. Intensiveren van preventief budgetbeheer

Bij budgetbeheer kan iemand met schulden gedeeltelijk of helemaal niet zelf over zijn inkomen beschikken. Schuldeisers hebben hierdoor de garantie dat betrokkenen hun vaste lasten betalen en hun aflossingsverplichtingen nakomen. Preventief budgetbeheer zetten we in wanneer een schuldregeling (nog) niet mogelijk is. Hiermee kunnen we de financiële situatie stabiliseren. Het gaat bij preventief budgetbeheer om bijzondere groepen met forse problemen: bijvoorbeeld mensen die in aanmerking komen voor herhuisvesting, jongeren, mensen met huur-, energie-, en waterschulden die kunnen leiden tot huisuitzetting en afsluiting van water en energie, dak- en thuislozen, mensen die in afwachting zijn van opname in beschermingsbewind, multiprobleemgezinnen en ouderen.

Aan de inzet van preventief budgetbeheer verbinden we de voorwaarde dat er sprake is van een intensief hulpverleningstraject gericht op gedragsverandering, met duidelijke afspraken tussen alle betrokkenen: burger, GKB en hulpverleningsinstelling. Als de burger zich niet aan de afspraken houdt, kan dat het stopzetten van de hulpverlening en budgetbeheer betekenen. We leggen deze afspraken vast in een zogenaamd 3-partijen-contract⁷. Het afgelopen jaar hadden we ruimte voor 75 nieuwe aanvragen en we willen dit aantal voor het komende jaar vergroten met 150. Budgetbeheer is doorgaans een langdurig traject en vergt een structurele investering in mensen en middelen.

3. Vergroten van de effectiviteit van schuldhulpverlening

Naast preventie en een doelgroepgerichte aanpak blijft het van belang de huidige vormen van schuldhulpverlening zo effectief mogelijk te maken. Dat betekent dat we steeds op zoek zijn naar manieren om de huidige kwaliteit te verbeteren en naar manieren om de bestaande instrumenten effectiever te maken door ze te koppelen aan andere instrumenten. Het 3-partijen-contract uit de vorige paragraaf is daarvan een voorbeeld. Hieronder geven we aan op welke manier wij kwaliteit en effectiviteit kunnen vergroeten.

a. Verhogen van de kwaliteit

We werken op dit moment aan de verbetering van de kwaliteit van onze dienstverlening. Hiertoe hebben we onder andere een kwaliteitsconsulent ingezet. We maken in de komende periode een extra slag door:

- de telefonische bereikbaarheid te verbeteren;
- het aantal voortgangsgesprekken met onze klanten te verhogen. Hiermee besteden we meer aandacht aan het afbouwen van budgetbeheer en het voorbereiden van onze klanten op een situatie waarin zij het weer zelf moeten doen;
- een verhoging van de bijdrage aan organisaties voor dak- en thuislozen die inkomensbeheer voor deze doelgroep uitvoeren;
- ondersteuning van organisaties als Humanitas in de vorm van materiaal en werving en scholing van vrijwilligers bij het uitvoeren van thuisadministraties.

---

⁷ Deze aanpak, waarbij we via een persoonlijk herstelplan en een driepartijencontract proberen de (schuld)hulpverlening effectiever te maken, heeft ook landelijk interesse gewekt. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft ons gevraagd dit als 'best practice' uit te werken voor de bestuurlijke conferentie over schuldhulpverlening.

b. Verhogen van de effectiviteit

De effectiviteit van de bestaande hulpverlening vergroten we de komende periode door:

- gebruik te maken van de mogelijkheid die de Wet werk en bijstand biedt om budgetbeheer (en aanvullende vormen van hulpverlening) verplicht te stellen;
- verzorgen van workshops voor schuldeisers over de aansluiting van het minnelijk en het wettelijk traject en gebruik maken van toekomstige wettelijke mogelijkheden om schuldeisers mee te laten werken aan een minnelijk traject;
- via een pilot schuldhulpverlening aan (ex-)zelfstandigen mogelijk te maken;
- intensivering van de cursus 'rondkomen kun je leren' om klanten zelfredzamer te maken;
- het instellen van een apart spreekuur voor jongeren;
- in meer gevallen het instrument sociale kredietverlening met borgstelling in te zetten;
- schuldhulpverlening meer in te zetten als ondersteuning van reïntegratie, waarbij we een werkwijze ontwikkelen waardoor gedurende de voorbereiding op een baan, financiële problemen zoveel mogelijk worden weggenomen of hanteerbaar worden gemaakt.

Samenvatting

Op korte termijn nemen we een aantal maatregelen om de schuldhulpverlening te intensiveren. We maken hierbij gebruik van de subsidieregeling schuldhulpverlening. Naar verwachting ontvangen we hiervoor circa € 500.000. Deze middelen zetten we in voor de intensivering van preventie, voor de uitbreiding van preventief budgetbeheer en voor manieren om de schuldhulpverlening effectiever in te zetten. Op alle punten besteden we speciaal aandacht aan de groep jongeren en aan de combinatie van reïntegratie/werk en schuldhulpverlening.

DEEL 3:

ARMOEDEBESTRIJDING VRAAGT OM EEN GEZAMENLIJKE AANPAK

Inleiding

Armoede meer is dan het gebrek aan financiële middelen. Bij armoede gaat het over het gebrek aan perspectief dat je hebt om 'mee te kunnen doen'. We spreken dan van sociale uitsluiting. Het SCP geeft aan dat het bij sociale uitsluiting gaat om verschillende elementen:

a. sociale participatie (meedoen)

Bij sociale participatie gaat het om de vraag of mensen 'meedoen' aan de samenleving. Je kunt daarbij onderscheid maken tussen formele participatie (bijvoorbeeld betaalde arbeid) en informele participatie (bijvoorbeeld lidmaatschap van verenigingen).

b. materiële deprivatie (armoede)

Bij materiële deprivatie gaat het om de mate waarin mensen in staat zijn om rond te komen. Dat heeft te maken met de hoogte van het inkomen, het gebruik van inkomensondersteunende maatregelen en eventuele schuldenproblematiek.

c. toegang tot 'social rights' (toegang tot sociale rechten)

Bij toegang tot social rights gaat het om de mate waarin mensen toegang hebben tot onderwijs, zorg, maatschappelijke instanties, huisvesting en veiligheid.

Wanneer we sociale insluiting willen bevorderen, is een aanpak nodig gericht op deze drie elementen. Deze elementen zijn natuurlijk niet nieuw. Het beleid van de gemeente Groningen is ook nu al gericht op de verbetering van de maatschappelijke positie van alle Stadgers. De aanpak is nu echter verspreid over verschillende beleidsterreinen. Wat we in de komende periode gaan doen is actief onderzoeken in hoeverre de maatregelen op deze afzonderlijke beleidsterreinen bijdragen aan het stimuleren van sociale insluiting, en onderzoeken waar we de effectiviteit kunnen vergroten. Bijvoorbeeld door maatregelen beter op elkaar af te stemmen. We willen daarbij de verschillende maatschappelijke organisaties in onze stad betrekken. Zowel bij het in kaart brengen van de huidige situatie, als bij het bedenken van mogelijke oplossingen en het leveren van een bijdrage daaraan.

Het Groninger Armoedepact

In de komende periode willen we komen tot een 'Groninger Armoedepact' waarin gemeente en maatschappelijke organisaties aangeven welke bijdrage zij gaan leveren aan de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.

Dat pact bevat in ieder geval voorstellen over de drie onderwerpen die hierboven zijn genoemd: meedoen, armoede en toegang tot sociale rechten. Bij elk van de onderwerpen maken we onderscheid tussen signaleren, voorkomen en helpen.

In de komende maanden gaan we:

- I. in gesprek met een groot aantal maatschappelijke organisaties om in kaart te brengen waar zich problemen op het gebied van sociale uitsluiting voordoen en om mogelijke oplossingen te bespreken.
- II. bestaande (beleids-) oplossingen in kaart brengen en bezien in hoeverre deze een bijdrage leveren aan de doelstellingen meedoen, voorkomen van armoede, en vergroten van de toegang tot de sociale rechten. We betrekken hierbij de bijdrage die vanuit verschillende beleidsterreinen worden geleverd: bijvoorbeeld vanuit 'Gezonder Zorgen 2' en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Voorafgaande aan de start, en gedurende het proces vindt afstemming plaats tussen de wethouders Verschuren, Visscher en Van Schie, zodat de integraliteit van de aanpak gewaarborgd is.
- III. van de gesprekken en de inventarisatie maken we een analyse op basis waarvan we voorstellen doen om sociale uitsluiting zoveel mogelijk te voorkomen. Hierin geven we tevens aan welke bijdrage de gemeente kan leveren en welke bijdrage de afzonderlijke maatschappelijke organisaties in de gemeente Groningen kunnen leveren.

- IV. deze voorstellen bespreken op een conferentie waar alle betrokken partijen voor worden uitgenodigd.
- V. afspraken uit deze conferentie vastleggen in een Groninger Armoedepact waarin allen aangeven welke bijdrage zij leveren aan de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting.

De planning is om het Groninger Armoedepact voor de zomer van 2007 aan de raad voor te leggen.

DEEL 4: FINANCIERING

Inleiding

In dit hoofdstuk geven we u inzicht in de financiële gevolgen van de voorgestelde maatregelen. We zijn in sommige gevallen concreet zijn, en in andere gevallen niet. Dit heeft verschillende oorzaken:

- a. Bij het verbeteren van bestaande maatregelen en het stimuleren van het gebruik, kunnen we in de meeste gevallen aangeven wat concrete activiteiten gaan kosten. We kunnen echter niet exact aangeven wat de financiële gevolgen van deze maatregelen zijn. Zo verwachten wij dat het intensiveren van de voorlichting leidt tot een toename van het gebruik van bestaande maatregelen. De schatting die we hiervan maken is echter met veel onzekerheden omgeven. We kennen immers de omvang van het niet-gebruik niet. Vooralsnog gaan we uit van een intensivering van € 400.000.
- b. De maatregelen om schulden te voorkomen en de schuldhulpverlening te intensiveren zijn momenteel slechts globaal in te schatten. De subsidieregeling is nog niet zo lang bekend en het is niet eenvoudig om de exacte kosten van de verschillende activiteiten vast te stellen.
- c. Bij de subsidieregeling schuldhulpverlening geldt dat deze in eerste instantie slechts eenmalig is. We hebben dan ook in de eerste plaats gezocht naar projectmatige activiteiten. Dat is bij schuldhulpverlening echter niet eenvoudig. Deze vraagt immers om een structurele aanpak waarbij professionele ondersteuning noodzakelijk is. Dat betekent dat een deel van de voorstellen een structureel karakter draagt. Wij verwachten dat het Rijk ervoor zal kiezen om middelen voor schuldhulpverlening structureel aan gemeenten beschikbaar te stellen, maar zekerheid hierover hebben wij niet. Dat betekent dat de genoemde voorstellen een financieel risico voor de gemeente met zich mee brengen. Ook de middelen die we incidenteel inzetten, zijn middelen die voor een belangrijk deel personele inzet vragen. Wanneer deze middelen daadwerkelijk incidenteel blijken te zijn, betekent dat dus dat kwaliteit, netwerk en intensivering van bestaande producten weer naar een lager niveau worden teruggebracht.

De maatregelen op een rij

Hieronder zetten we alle maatregelen op een rij. We geven hierbij een indicatie van de kosten en we geven aan uit welk budget de kosten betaald worden. Tevens geven we aan of het om een incidenteel bedrag gaat of om bedragen met een structureel karakter.

Maatregel	Bedrag	Budget	Incidenteel/ structureel
Bestaande regelingen verbeteren en het niet-gebruik terugdringen			
1. Campagne zorg/huurtoeslag	€ 100.000	Budget BB	I
2. Ontwikkeling armoedescorekaart	€ 30.000	Budget BB	I
3. Formulierenbrigade Meedoen	pm	Budget WWB Werkdeel	
4. Ontwikkeling materiaal intermediairs	€ 40.000	Budget BB	I
5. Verbetering voorlichting (ontwikkelen)	€ 30.000	Budget BB	I
6. Actualiseren/in stand houden 4 en 5	€ 20.000	Budget BB	S
7. Informatie/vraagfunctie	€ 20.000	Budget BB	S
8. Uitbreiding pakket collectieve ziektek	€ 65.000	Budget BB	S
9. Langdurigheidstoeslag versoepelen	€ 38.000	Budget WWB Inkomensdeel	S
10. Bijstand als schenking ipv lening	ntb	Budget BB	S
11. Voedselbank	€ 20.000	Budget	I
12. Ondersteuning klanten voedselbank	ntb	Extra financiering Rijk? ⁸	S
13. Jeugdsportfonds opzet	€ 15.000	Energietoeslag	I
14. Jeugdsportfonds ondersteuning	ntb	Budget BB	S
15. Optrekken grens maaltijdvoorziening	€ 10.000	Budget BB	S
16. Extra gebruik	€ 400.000	Budget BB	S
Schuldhelpverlening intensiveren			
17. Preventie schuldhelpverlening	€ 45.000	Subsidie	I
18. Preventiemateriaal schuldhelpverlening	€ 20.000	Subsidie	I
19. Preventief budgetbeheer (afpraak2006)	€ 100.000	Subsidie	S
20. Intensivering (prev.) budgetbeheer	€ 120.000	Subsidie	S
21. Vergroten effectiviteit schuldhelpverl.	€ 120.000	Subsidie	I
22. financiële coaching jongeren/werkgevers	€ 50.000	Subsidie	I
23. Borgstellingen sociale kredieten	€ 25.000	Subsidie	S
24. Schuldhelpverlening (ex-)zelfstandigen	€ 20.000	Subsidie	I
Gezamenlijke aanpak armoede			
25. Voorbereiding/uitvoering plan van aanpak en conferentie	€ 40.000	Energietoeslag	I
26. Reservering middelen uitvoering armoedepact	€ 660.000	Energietoeslag	I

Toelichting

Bestaande regelingen verbeteren en het niet-gebruik terugdringen

Uitgaande van de prognose op basis van werkelijke uitgaven t/m oktober 2006, schatten we in dat we een structurele intensivering van € 490.000 binnen het budget bijzondere bijstand kunnen oplossen. Mocht het extra gebruik (maatregel 16) boven de € 400.000 uitkomen, dan ontstaat een tekort op het budget bijzondere bijstand.

⁸ De Tweede Kamer heeft in oktober een amendement aangenomen waarin zij het kabinet vraagt om 10 miljoen te bestemmen voor schuldhelpverlening aan klanten van voedselbanken. Het is nu nog niet duidelijk op welke manier dit geld betaalbaar wordt gesteld. Vermoedelijk wordt dit gekoppeld aan de extra middelen voor schuldhelpverlening in de komende drie jaar.

De uitbreiding van de langdurigheidstoelage vanwege beperkte inkomsten kan naar verwachting binnen de huidige begroting worden gedekt. Het effect van de uitbreiding met gedeeltelijk arbeidsongeschikten kunnen wij op dit moment niet inschatten. Wij weten niet om welke aantallen het gaat en we hebben nog geen duidelijkheid over de omvang van de extra middelen in het inkomensbudget.

Schuldhelpverlening intensiveren

Zoals we hebben aangegeven, worden de kosten van de intensivering van de schuldhelpverlening gedekt uit de middelen uit de eenmalige subsidieregeling. Naar verwachting gaat het om een bedrag van circa € 500.000. Formeel heeft de subsidie betrekking op de periode 1 januari 2006 – 1 mei 2007. Wij stellen voor om het bedrag naar rato over de jaren 2006 en 2007 te verdelen. Dit betekent dat € 375.000 wordt toegerekend aan 2006 en € 125.000 aan 2007. Voor de verantwoording van het subsidiebedrag zetten we een deel van de reguliere uitgaven 2006 in. Dit houdt in dat 2006 een vrijval van middelen schuldhelpverlening zal laten zien. Deze vrijval van middelen zetten we in ter financiering van de in het voorgaande geschetste plannen.

Het extra bedrag voor preventief budgetbeheer dat in het collegeprogramma is aangekondigd (€ 100.000) is ten laste gebracht van deze subsidie. De intensivering van preventief budgetbeheer (in totaal € 220.000) en het sociaal krediet voor jongeren (€ 25.000) heeft een structureel karakter. Wij gaan ervan uit dat de extra middelen voor schuldhelpverlening ook de komende jaren beschikbaar komen voor de gemeente, maar zekerheid daarover hebben wij nog niet⁹. Ook met de middelen uit de subsidie die we inzetten voor incidentele maatregelen, lopen we enig risico. Zoals we in de inleiding hebben gemeld, betekent het terugdraaien van deze maatregelen (opnieuw) een daling van het kwaliteitsniveau van de schuldhelpverlening met bijbehorende risico's (afname goodwill, verzwakking van het netwerk, stopzetting goedlopende activiteiten met resultaat, afname opgebouwde kennis en vaardigheden, vermindering dienstverlening).

Gezamenlijke aanpak armoede

De kosten voor dit onderdeel zijn een globale schatting van:

- a. de kosten die we maken in de voorbereiding van het Groninger Armoedepact (voorlichting, bezoeken, conferentie, materiaal, eventueel onderzoek);
- b. de kosten die voortkomen uit concrete voorstellen die tijdens de conferentie worden gedaan om sociale uitsluiting te voorkomen. Het gaat daarbij om incidentele kosten. Waar we tot voorstellen komen over structurele aanpassingen, komen we op dat moment te spreken.

Deze kosten willen we dekken uit de reserves van de energietoelage.

ACTIEVE INFORMATIEVERSTREKKING PUBLICATIES OP INTERNET

Het onderwerp armoedebestrijding hebben we uitgekozen om te experimenteren met actieve informatieverstrekking aan de inwoners van onze stad. Dat betekent dat we informatie over dit onderwerp actief, snel en op een toegankelijke wijze beschikbaar maken voor alle Stadjes. Behalve besluiten van het college vindt u op de website van de gemeente tevens publicaties waar we in deze nota naar verwijzen en voorbeelden uit andere gemeenten.

---

⁹ Het kabinet heeft ook voor de komende jaren middelen gereserveerd in de begroting van SZW, maar er is nog geen duidelijkheid over de manier waarop dat bedrag betaalbaar wordt gesteld.